

TAMĀRA HORIHA ZERŅA MEITIŅA

No ukraiņu valodas tulkojusi Māra Poļakova

[Uz e-katalogu](#)

“Pienāca diena, kad vairs nekas nebija jāpierāda, kad tu paliki viens pret vienu ar savu izvēli, ar savām debesīm un savu sirdsapziņu.”

Romāna darbība norisinās 2014. gada pavasarī un vasarā Doneckā. Tieši tur varone zaudē ģimeni, mājas, darbu, ilūzijas, un tieši tur viņa no jauna savāc kopā dzīves lauskas, atrod jaunu jēgu un jaunu pamatu zem kājām. Soli pa solim lasītājs vēro sējēju pārdzimstam cīnītājā. Šī grāmata uz visiem laikiem mainīja tās sarakstītāju un mainīs katru, kurš to izlasīs.

Tamāra Horiha Zerņa – ar šādu pseidonīmu par rakstnieci kļuva tulkotāja, kura, karam sākoties, pārtapa brīvprātīgajā armijas palīdzē. Divu gadu laikā viņa simtiem reižu braukusi uz frontes līniju, vedot Ukrainas karavīriem visnepieciešamāko. Arī viņa kabatā turējusi rokasgranātu, zinot, ka tad, ja apturēs separātisti, šādi būs visvienkāršāk aiziet no dzīves un nenokļūt gūstā. Rakstīt grāmatu viņu pamudināja spīts un stāsti, kurus nebija iespējams nepastāstīt.

Tamāras Horihas Zerņas debijas romāns tiek dēvēts par šobrīd labāko grāmatu par Ukrainas un Krievijas karu Donbasā. Tas saņēmis nozīmīgāko Ukrainas literāro balvu – BBC Ukrainas redakcijas prēmiju Gada grāmata.

[Vairāk par grāmatu](#)

SERHIJS ŽADANS DŽEZS PĀR DONBASU

No ukraiņu valodas tulkojusi Māra Poļakova

[Uz e-katalogu](#)

[Vairāk par grāmatu](#)

Romāns *Džezs pār Donbasu* Ukrainā 2010.gadā atzīts par “BBC gada labāko grāmatu”, 2014.gadā par “BBC desmitgades labāko grāmatu”. Skarbs, melnholisks un reālistisks romāns. Cik nu reālistisks vispār var būt socreālists.

/punctummagazine.lv/

Orģinālais nosaukums Vorošilovhrada latviski pārtapis Džezā pār Donbasu ne vien tā iemesla dēļ, ka Vorošilovhradas (tagad – Luhanska) pilsētas nosaukums latviešu lasītājam maz ko izteiks. Romāna stilistika patiesi atgādina džeza improvizāciju – teksts nebēdnīgi kūleņo uz priekšu, nostājas uz galvas, sagriež mezglā saksofonu, bet tad piepeši tā intonācijā iedziedas tik skaudras notis, ka lasītājs nepaspēj ne attapties, kad jau ir kritis teksta valdzinājumā. Taču vienlaikus nosaukums ir arī atsauce uz romānā pieminēto un visai dāsni citēto fiktīvo grāmatu Džeza vēsture un pagrimums Doņeckas baseinā – tikpat trakulīgi absurdu tekstu kā stāsts, kura daļa tas ir. Romāns vienlaikus atgādina parodiju par “ceļa” tekstiem (kāds sajūsmināts fans ukraiņu izdevuma interneta vietnē pat raksta: “Ja Žadans būtu dzimis Amerikā dažus gadu desmitus agrāk, viņa vārds būtu Keruaks”), fantasmagorisku spēli ar realitāti un absurda mērcē pasniegtu postsociālistiskā reālisma paraugstundu. Trīsdesmitgadnieks, tipisks nekā nedarītājs un loderis Hermans dodas apraudzīt brāļa biznesiņu – ceļmalas benzintanku nekurienes vidū, no kura pazudis tā īstais īpašnieks. Bez mazākās saprašanas, kas īsti notiek, Hermans teju pats pret savu gribu kļūst par benzintanka jauno bosu, uz kakla vienlaikus dabūjot gan kolorītu darbinieku duetu, gan dažāda kalibra reketierus, kuriem visiem ir vienlīdz interesantas (un ļoti deviņdesmitos atgādinošas!) attiecības ar likumu. Taču ne varoņi, ne stāstijums necieš no pārlielas nopietnības, tieši pretēji.

/Bārbala Simsons, Kultūras Diena/

MĀRA ZĀLĪTE PIECI PIRKSTI

[Uz e-katalogu](#)

Māras Zālītes "Piecos pirkstos" ir piecdesmit piecas nodaļas. "Pieci pirksti" ir labi, asprātīgi konstruēta grāmata.

Pieci pirksti sākas ar moto: "Ikviens ir arī kāds cits, un neviens nav tikai viņš pats."

"Pieci pirksti" ir autobiogrāfisks romāns, kas stāsta par atgriešanos no Sibīrijas, par grūtībām, kas sagaida šeit, pieskaras arī Sibīrijā pārdzīvotajām šausmām. Grāmatas galvenā varone ir Laura – piecgadīgā meitene, kas dzimusi Sibīrijā, un kurai nu nākas pielāgoties Latvijas dzīves ritmam un paražām.

Viņi jau ir uz perona! Laura jūt svaigu vējiņu, siltu saules gaisu, tas apņēma Lauru no galvas līdz kājām, paceļ augšup, ai, nūdien, joki - gaisa ceļ Lauru gaisā, gaisa ceļ Lauru gaisā! Laurai gribas smieties un ļauties, jo tas taču ir Latvijas gaisa, gribas ielaisties Latvijas gaisam klēpī. Saļogās ceļgali, noreibst galva, viņa paklūp, nekas, viss ir labi, gaisa, vienīgi gaisa - tas nevar noturēt tik smagu Lauru. Gaisa jau nevarējas zināt, ka Laura būs tik liela. Viņa jūt, cik Latvijas gaisa ir miļš pret Lauru, cik vējiņš ir labs. Gaisa pazīst Lauru. Vējiņš pazīst Lauru. Tāpat kā zaļā zāle, tāpat kā zilā debess, tāpat kā perons. Visi Lauru pazīst!

[Vairāk par grāmatu](#)

[Vairāk par grāmatu](#)

"ES MĪLU TIKAI TAD, KAD DZIEDU". EIROPAS TAUTASDZIESMAS

Atdzejojājs Knuts Skujenieks

[Uz e-katalogu](#)

Savulaik es citās tautās meklēju radus mūsu dainai. Meklēju, meklēju, bet tā arī neatradu. Varbūt vietumis mūsu brāļos leišos, taču arī – citādā paskatā. Toties iemantoju jauku ceļojumu - riņķa danci, kurš sākās leišos un beidzās igauņos.

Šo riņķa danci izveidoja kolēģe Inta Čaklā. Lai viņai mūžīga piemiņa!

Kā jau katrā ceļojumā: šur tur uzkavējamies ilgāk, citur aulekšiem, atstājot pāris dziesmiņas.

Knuts Skujenieks

Tautasdziesmu tulkošana Skujeniekam ir mūža darbs, aizmetņi tālākai interesei par Eiropas tautasdziesmām iespējams meklējami jau agrā bērnībā. Vēlāk, skolu beigušam, jau studiju gados, 20. gs. 50. gadu beigās un 60. gadu sākumā, Knutam palaimējās nokļūt multietniskā vidē - M.Gorkija Literatūras institūtā Maskavā, kur akadēmiskās studijas un apgūta tulkošanas teorija. Šis pamats vēlāk jau daudz skarbākos apstākļos – apcietinājumā Mordovijas lēģerī – ļauj pašizglītības ceļā apgūt jaunas valodas, iedziļināties savas un citu tautu dzejas un folkloras avotos. Knuta atdzejotās tautasdziesmas izdotas vairākās grāmatās, atdzejotais arī apkopots Skujenieka "Rakstu" 2. sējumā. Izlase "Es mīlu tikai tad, kad dziedu" ar 30 Eiropas tautu dziesmām ir Skujenieka mūža darba esence.

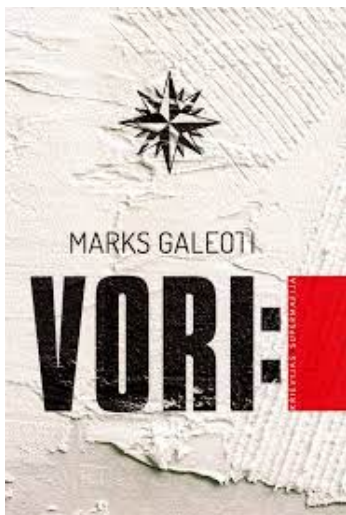
Skujenieka vārdiem – možu ceļojumu, mīļie lasītāji!

MARKS GALEOTI VORI: KRIEVIJAS SUPERMAFIJA

No angļu valodas tulkojusi Aija Uzulēna

[Uz e-katalogu](#)

VORI: Krievijas supermafija ir unikāls pētījums par noziedzības vēsturi un saistošs stāsts par to, kā organizētās noziedzības pasaulē par lielāko bandītu ir kļuvusi valsts.”
/Filips Rufs, grāmatas PA STĀVU LIESMU DEBESĪS autors/

Marks Galeoti sniedz lasītājam iespēju ielūkoties Krievijas ēnu pasaules un tās "aristokrātijas"-voru vēstures pašā sirdī. Vedinot stāstu no voru saknēm impēriskajā Krievijā, cauri Staļina GULAG nometņu sistēmai un līdz jaunajam likumpārkāpēju slānim, kas plaukst mūsdienās, Galeoti parāda, kā organizētā noziedzība ir iesakņojusies valsts finansiālajās un politiskajās struktūrās un nu jau reprezentē nopietnu izaicinājumu, kas vairs nav ignorējams.

“Senāk “likumīgais zaglis” bija sava veida krimināls izraidītais, paralēlas pasaules iemitnieks, cilvēks, kurš apzināti bija izvēlējies būt ārpus sabiedrības. Vorus noraida vispārēju morāli un valsts un nomenklatūras likumus, to vietā izvēloties zagļa dzīvi, kurā vadās pēc personīgā morāles kodeksa. Ir zināms sens joks, ka padomju laikā efektīvas bija tikai divas organizācijas - VDK un mafija. Mūsdienās tās abas Krievijā jau ir viens veselums. Čekisti un bandīti - tā ir pati valsts.

SANDRA KALNIETE AR BALLEŠ KURPĒM SIBĪRIJAS SNIEGOS

[Uz e-katalogu](#)

"Šis ir viens no darbiem, kas ir kategorijā "noteikti jāizlasa" katram latvietim, nelatvietim un visiem pārējiem, kuri dzīvo Latvijā, neatkarīgi no intereses pakāpes par Latvijas vēsturi."
/lalksne.blogspot/

"Nav tādas ģimenes Latvijā, kurai nebūtu sava stāsta par Sibīriju un par tuviniekiem, kuri tās aukstajos plašumos pazuduši bez vēsts. Šie stāsti ir tik līdzīgi. Mainās tikai darbojošās personas, bet izsūtījuma laiks un vieta, mocības un beztiesiskums ir vieni un tie paši. Man bija četri gadi un seši mēneši, kad atgriezāties Latvijā. Ko es mazs bērns toreiz varēju zināt par ciešanām? Tās man tika aiztaupītas. Īsto Sibīriju iepazīnu no savu vecāku un viņu draugu stāstījumiem, kas man šķita kā baisas pasakas, kurās darbojās ļauni briesmoņi un labajiem varoņiem tika uzlikti neiedomājami pārbaudījumi, kurus tie izturēja, par balvu saņemdami to visgaidītāko – atļauju atgriezties Latvijā. Patiesību es sapratu vēlāk, būdama pieaugusi. Grāmatas virsraksts *Ar balles kurpēm Sibīrijas sniegos* atspoguļo kādu patiesu epizodi. Izvešanas priekšvakarā brālis manai mammai uzdāvināja smalkas augstpapēžu kurpes, kurām bija lemts kļūt par viņas vienīgajiem apaviem pirmajā Sibīrijas gadā. Šis tēls man šķiet dziļi simbolisks, jo tajā apvienojas nesavienojamais – trauslums un rupjš spēks, neaizsargātība un beztiesīgums, eiropēisks, civilizētais un drausmīgā Sibīrijas īstenība."

/Sandra Kalniete/

[Vairāk par grāmatu](#)

ANNE FRANKE SĒTAS MĀJA

[Uz e-katalogu](#)

[Vairāk par grāmatu](#)

1942. gada jūlijā trīspadsmit gadus vecā Anne Franka kopā ar ģimeni, bēgot no nacistu vajāšanas, devās uz slēptuvi viņas tēva bijušā uzņēmuma ēkā Amsterdamā. Vairāk nekā divu gadu garumā Anne siki dokumentē slēptuvē pavadīto laiku savā dienasgrāmatā, atklājot sadzīves apstākļus, pastāvīgo satraukumu par iespējamo atklāšanu, savas ilgas un cerības, izsalkumu un bailes. Viņas dienasgrāmata apraujas pēkšņi, kad 1944. gada augustā slēptuvi un tās iemītniekus atrod nacisti. Tomēr to ir izdevies paglābt no iznīcināšanas, un tā sniedz precīzu un neaizmirstamu vienkāršas un reizē arī gluži neparastas pusauģa meitenes portretu.

Vairāk nekā divu gadu garumā Anne siki dokumentē slēptuvē pavadīto laiku savā dienasgrāmatā, atklājot sadzīves apstākļus, pastāvīgo satraukumu par iespējamo atklāšanu, savas ilgas un cerības, izsalkumu un bailes. Anne Franka uzrakstījusi atklātu un sāpīgu, godīgu un skumju grāmatu. Tā ir un būs aktuāla, kamēr vien pastāvēs cilvēce.

"Nav iespējams prātot tikai par nāvi, postu un haosu.

Es redzu, ka pasaule pamazām aizvien vairāk tiek pārvērsta postažā, arvien vairāk saklausu dārdoņu, kas veļas šurp un var nogalināt arī mūs, es jūtu līdzī miljonu cilvēku ciešanām, un tomēr, raugoties uz debesīm, man gribas domāt, ka viss atkal vērtīsies par labu, ka šai nežēlībai drīz pienāks gals un pasaulē valdīs miers un klusums.

Līdz tam laikam man jātur augstu savi ideāli; nākotnē varbūt tos varēs piepildīt dzīvē."

/"Annas Frankas dienasgrāmata" /

JURGA VILE SIBĪRIJAS HAIKU

No lietuviešu valodas tulkojusi Dace Meiere

[Uz e-katalogu](#)

[Vairāk par grāmatu](#)

*"Ļaudis ratos sačukstējās, sprieda, uz kurieni mūs vedīs.
Vieni teica, ka uz Viļņu, citi – ka uz Sibīriju. Bet tālāk par Sibīriju nemaz nevar aizvest...
Ja nu vienīgi uz Mēnesi."*

Lietuviešu autore Jurga Vile komiksu "Sibīrijas haiku" gribētos saukt par šedevru. Tas ir izcili uzrakstīts un brīnumaini ilustrēts stāsts par Otro pasaules karu un izsūtījumu, un te ir viss, kam jābūt labā grāmatā bērniem, kas turklāt patiks arī pieaugušajiem.

Komiksā par lietuviešiem tālajā Sibīrijā ir ļoti daudz gaišuma, sirsnības un sirdssiltuma, bet arī atklāta skaudruma, patiesu skumju un milzīgu ilgu pēc mājām.

"Sibīrijas haiku" būs grāmata, kuru jūsu pusaudzis izlasīs vienā vakarā, bet iesaku šo izlasīt arī pašiem, pirmkārt tāpēc, lai novērtētu tulkotājas Daces Meieres darbu, bet, galvenokārt, lai stāsts par desmitgadīgo Alģi un viņa ģimenes likteni neaizmirstos.

"Sibīrijas haiku" veiksmes stāsts ir komiksa forma, kas ļauj skumjo, bezcerīgo un pat traģisko pasniegt tā, lai jaunie lasītāji to piedzīvotu ar patiesu aizrautību.

Grāmatā ir šim formātam raksturīgā dinamika, krāšņi attēli un pat atvērumi, izteiksmīgās ilustrācijas runā pašas par sevi, un tās atbildēs uz daudziem pusaudžu jautājumiem.

/Aija Bremšmite, LSM.lv/